

Bezpečnost biologické a cílené léčby v revmatologii

Marta Olejárová

Revmatologický ústav, Revmatologická klinika 1. LF UK Praha

Biologická a cílená léčba zásadně proměnila terapeutický přístup k pacientům se zánětlivými revmatickými onemocněními, mezi něž patří revmatoidní artritida (RA), axiální spondyloartritida (axSpA), psoriatická artritida (PsA) a nověji také systémový lupus erythematodes (SLE) či systémová sklerodermie (SSc). Díky cílené modulaci klíčových struktur imunitní odpovědi vykazují biologická léčiva ve srovnání s konvenčními syntetickými chorobu-modifikujícími antirevmatiky (csDMARDs) vyšší terapeutickou účinnost a často i příznivější bezpečnostní profil.

Biologická a cílená syntetická terapie však není prostá rizik. Spektrum a charakter nežádoucích účinků se v mnoha ohledech liší od tradičních imunosupresiv a vyžadují specifický přístup v rámci monitorace a komplexní strategie léčby. Tento přehledový článek se zaměřuje na bezpečnostní profil všech v současnosti dostupných biologických a cílených syntetických DMARDs (bDMARDs, tsDMARDs) používaných v terapii zánětlivých revmatických onemocnění, a to s důrazem na jejich praktické uplatnění. Mezi tyto léčivé přípravky patří inhibitory TNF α , inhibitory IL-6, blokátory kostimulačního signálu, anti-CD20 protilátky, inhibitory IL-17, IL-23, IL-12/23, inhibitory BLYS a léčiva cílená na interferony typu I.

Znalost potenciálních nežádoucích účinků a jejich včasná identifikace a řešení představují základní předpoklad úspěšné, bezpečné a dlouhodobě udržitelné biologické léčby v klinické praxi.

Klíčová slova: zánětlivá revmatická onemocnění, biologická léčba, cílené syntetické DMARDs, bezpečnost léčby, nežádoucí účinky, revmatoidní artritida, psoriatická artritida, axiální spondyloartritida, systémový lupus erythematodes, systémová sklerodermie, inhibitory TNF α , inhibitory IL-6, blokátory kostimulačního signálu, anti-CD20 protilátky, inhibitory IL-17, inhibitory IL-23, inhibitory IL-12/23, inhibitory BLYS, inhibitory interferonů typu I.

The safety of biological and targeted therapies in rheumatology

Biological and targeted synthetic agents have fundamentally transformed the therapeutic approach to patients with inflammatory rheumatic diseases, including rheumatoid arthritis (RA), axial spondyloarthritis (axSpA), psoriatic arthritis (PsA), and more recently also systemic lupus erythematosus (SLE) and systemic sclerosis (SSc). By targeting key components of the immune response, biologic therapies demonstrate superior efficacy and often a more favorable safety profile compared to conventional synthetic disease-modifying antirheumatic drugs (csDMARDs).

However, biologic and targeted synthetic therapies are not without risks. The spectrum and nature of adverse events differ substantially from those associated with traditional immunosuppressants and require specific strategies for monitoring and management. This review focuses on the safety profiles of all currently available biological and targeted synthetic DMARDs (bDMARDs, tsDMARDs) used in the treatment of inflammatory rheumatic diseases, with an emphasis on practical clinical application. These agents include TNF α inhibitors, IL-6 inhibitors, co-stimulation blockers, anti-CD20 monoclonal antibodies, IL-17, IL-23, and IL-12/23 inhibitors, as well as agents targeting B-lymphocyte stimulator (BLYS) and type I interferons.

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

Podpořeno projektem MZ ČR koncepčního rozvoje výzkumné organizace 023728.

Cit. zkr: *Klin Farmakol Farm.* 2025;39(2):77-83

<https://doi.org/10.36290/far.2025.034>

Článek přijat redakcí: 27. 5. 2025

Článek přijat k tisku: 11. 6. 2025

MUDr. Marta Olejárová, CSc.

olejarova@revma.cz